

Bitwa pod Lenino rozegrała się w dniach 12-13 października 1943 r. w rejonie miasta Horki na obszarze dzisiejszej Republiki Białorusi. Sowiecka 33. Armia walcząca w składzie Frontu Zachodniego wraz z podporządkowaną jej polską 1. Dywizją Piechoty im. Tadeusza Kościuszki, dokonało nieudanej próby przełamania niemieckich linii obrony, efektem czego były wysokie starty polskiej i sowieckiej piechoty. W okresie PRL bitwa pod Lenino była traktowana jako wielkie zwycięstwo oręża polskiego. Od 1947 do 1990 w rocznicę bitwy obchodzono Dzień Wojska Polskiego. Niewątpliwie jest to jedna z najbardziej zmitologizowanych bitew stoczonych przez żołnierza polskiego w II wojnie światowej i po dziś dzień wywołuje kontrowersje.

W ramach projektu przeprowadzono zostanie studium taktyczno-operacyjnego orszańskiej operacji zaczepnej Armii Czerwonej, która rozpoczęła się 12 października 1943 r. Analizie podlegać będzie całość operacji zaczepnych wojsk Frontu Zachodniego Armii Czerwonej, ze szczególnym uwzględnieniem działań 33. Armii w składzie której walczyła polska dywizja. Natarcie Polaków pod Lenino jest bowiem jednym z starć wpisujących się w całokształt działań wojennych prowadzonych w ramach jednej operacji zaczepnej. W literaturze przedmiotu bitwa pod Lenino rozpatrywana jest jako niezależne starcie żołnierzy Wojska Polskiego z Wehrmachtem bez powiązania z całością działań toczonych na tym obszarze operacyjny. Takie ujęcie tematu jest zupełnie zrozumiałe ze względu na udział w niej żołnierza polskiego, jednakże wiąże się z negatywnymi następstwami. Bez zrozumienia zamiarów operacyjnych dowództwa Frontu Zachodniego obraz bitwy jest niepełny, tak samo jak przyczyny niepowodzenia. Efektem pracy będzie monografia, która przywróci właściwe proporcje bitwy pod Lenino, bez umniejszania jej aspektu politycznego i roli żołnierza polskiego.

W ramach prac badawczych przeprowadzona zostanie szeroka kwerenda w Centralnym Archiwum Wojskowym w Warszawie, Archiwum Akt Nowych w Warszawie, Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie, Bundesarchiv-Militärarchiv we Freiburgu, Centralnym Archiwum Ministerstwa Obrony Federacji Rosyjskiej w Podolsku, Centralnej Bibliotece Wojskowej, Muzeum bitwy pod Lenino na Białorusi.

Uzupełnieniem kwerendy archiwalnej będą badania terenowe w miejscu stoczony bitwy. Ich celem będzie pozyskanie materiału fotograficznego ukazującego cechy charakterystyczne terenu, które przekładały się na taktykę prowadzonych działań. Wyniki badań terenowych zostaną zaprezentowane w postaci materiału fotograficznego z naniesionymi symbolami taktycznymi ułatwiającymi opisanie dynamiki opisywanego boju.